

ПРАГМАТИЧНА БАГАТОЗНАЧНІСТЬ КОМПЛІМЕНТАРНИХ ВИСЛОВЛЮВАНЬ У МАНІПУЛЯТИВНІЙ СТРАТЕГІЇ ПОЗИТИВУ

Стаття присвячена дослідженню прагматичної багатозначності компліментарних висловлювань – основного жанру маніпулятивної стратегії позитиву. З'ясовано функції компліментів у маніпулятивному дискурсі, встановлено зв'язок між позицією компліментарного висловлювання в діалозі та функціями, які воно виконує.

Ключові слова: маніпулятивна стратегія позитиву, компліментарні висловлювання, прагматична багатозначність.

Сучасній лінгвістиці притаманна антропоорієнтованість і зосередження уваги дослідників на функціонально-комунікативних аспектах мови. Особливої актуальності сьогодні набули дослідження мови "в дії", зокрема мови як засобу здійснення впливу.

Серед мовних одиниць, які мають яскраво виражений впливовий потенціал, постають компліментарні висловлювання, що є основним жанром маніпулятивної стратегії позитиву – мовної реалізації суб'єктом впливу мети, спрямованої на одержання вигоди чи бажаного результату шляхом повідомлення адресату приємної для нього інформації.

Вивченню компліментів присвячено багато робіт вітчизняних та зарубіжних учених: К.В. Мудрової, Р.В. Серебрякової, Л.І. Гришаєвої, Є.С. Петеліної, Л.О. Кокойло, І.С. Морозової, Г.В. Бобенко та ін. Прагматичний аспект функціонування компліментарних висловлювань у дискурсі висвітлювали у своїх наукових працях Дж. Холмс, Дж. Манес, Н. Вольфсон, О.С. Іссерс, Е.В. Мурашкіна, Л.Е. Безменова, В.В. Леонтьєв, В.Я. Міщенко, Н.А. Трофімова, Н.В. Василенко тощо. Незважаючи на велику кількість мовознавчих студій, у яких з'ясовуються особливості функціонування компліментів як мовленнєвих одиниць, що мають впливовий потенціал, актуальним є їх дослідження крізь призму маніпулятивної стратегії позитиву.

Висловлювання характеризуються здатністю поєднувати декілька ілокутивних сил одночасно. Так, Дж. Серль зауважує: "Дуже часто в одному і тому ж висловлюванні ми здійснюємо одразу декілька дій ..." [6, 194].

У лінгвістиці явище, в основі якого лежить процес контамінації (контракції), має назву "процес прагматичного суміщення" [5, 93], чи поліілокутивності (бівалентності, плюривалентності). Одне і те ж висловлювання може мати декілька прагматичних значень, а також суміщати в собі основне і вторинні прагматичні значення [7, 68].

Компліментарні висловлювання, ілокутивний потенціал яких уміщує більше однієї комунікативної інтенції мовця, називають комплексними. Їх поліфункціональність дослідники аргументують тим, що вони виконують у

розмові як власне комунікативну функцію, так і фатичну (контактовстановлювальну та контактопідтримувальну), регулятивно-координаційну функції, характеризуються аксіологічним й емоційним аспектами [2,5-6; 9, 18].

Прагматична багатозначність компліментарних висловлювань виявляється і в маніпулятивному дискурсі.

Метою статті є дослідження явища прагматичної багатозначності маніпулятивно спрямованих компліментарних висловлювань. Завдання нашої розвідки – виявити специфіку функціонування компліментів як полілокутивних мовленнєвих актів у маніпулятивному дискурсі, встановити зв'язок між позицією компліментарного висловлювання в діалозі та функціями, які воно виконує.

Компліментарні висловлювання часто виступають засобом установаження контакту між співрозмовниками і є приводом для початку розмови. Така функція притаманна й компліментарним висловлюванням, ужитим із метою здійснення маніпулятивного впливу, наприклад: (дівчина хоче дізнатися про долю лікаря, що потрапив у полон)

[*От тільки де схопили лікаря Мироновича? <...> Невже він такий необачний, що залишив за собою "хвоста"? Спитати б якось у цього перельотного типа <...>. І таки насмілилася:]*

– **Так граєте душевно, пане Вадим.**

– *Згадав юність, школу, університет.*

– **Чуйна ви людина, хоч і в шинелі з чорним коміром. А чім завинив той лікар <...> Базилевич, чи як його?** [– *навмисне перекрутила Галя*] (П. Автомонов).

До групи висловлювань, що відкривають мовленнєвий контакт, можна віднести також компліменти-привітання, компліменти-вітання та компліменти-представлення при знайомстві, наприклад: (завідувач сільгоспвідділу, що прокрався, прийшов на прийом до прокурора) – **Гарячий привіт невтомним стражам!** Івану Семеновичу моє сорок одно з половиною (Ю. Збанацький); (полковник бажає бути запрошеним молодятами на весілля) – **Ось справжня причина виклику до Порт-Артура командира роти мисливців-пластунів поручика Стефановича. Вітаю вас – чудовий смак, гідний вибір.** Мало хто з нас, військових, може проголосити з гордістю життєву істину: "Вона за мною – хоч на край світу". Сподіваюся отримати запрошення на ваше весілля (В. Пеунов); (Некрасов хоче, щоб колега відремонтував взуття його гості)

– **Муштрук,** [– *представляє чоловіка Некрасов,*] – **завідуючий лабораторією, головний господарник нашої кафедри.** [Віталію Яковичу, виручіть жінку! Каблук обламався] (Є. Дімарова). Компліментарна частина у висловлюваннях-вітаннях часто виконує роль підстави для вітання.

При здійсненні мовленнєвого впливу важливим постає питання розташування найважливішої інформації. Її розташовують на початку (антикульмінація) або в кінці комунікативного ходу (кульмінація), але не в середині.

Є.Ф. Тарасов, який досліджував зв'язок позиції найважливішої інформації в тексті з його впливовістю, дійшов висновку, що розташуванню значущої

інформації в кінці тексту / мовлення – кульмінації – слід надавати перевагу тоді, коли читач чи слухач доброзичливий і зацікавлений, "для якого досить невеликого стимулу, щоб примусити прочитати текст чи дослухати мовлення до кінця, де він очікує найвагоміших аргументів. Антикульмінація найбільш ефективна в тексті, адресованому нейтральному чи незацікавленому читачу, якому найсильніший вплив необхідний на початку тексту, щоб дочитати його до кінця" [8, 11]. Антикульмінація в тексті, адресованому ворожій і / чи байдуже налаштованій аудиторії, з психологічної точки зору краща, оскільки вона налаштовує реципієнтів до сприйняття намірів автора. Особливо важливо зробити це в тому випадку, коли вони здогадуються про цілі автора. Тут краще починати з аргументів, прийнятних для потенційної аудиторії, щоб створити ґрунт для співпраці комунікатора і реципієнта, а потім переходити до аргументів, непереконливих для того, хто сприймає текст [8, 12].

Маніпулятивний вплив є специфічним, оскільки свої наміри мовець приховує від співрозмовника. Компліментарні висловлювання часто слугують маскуванню істинних намірів мовця і зазвичай займають препозицію щодо іншої інформації, передаваної мовцем слухачу. Ті випадки, коли після власне прохання або нейтральної інформації мовець робить комплімент співрозмовнику чи хвалить його за щось, швидше свідчать про відсутність маніпулятивного впливу і щирість намірів мовця. Однак матеріал робочої картотеки дає приклади вживання з метою здійснення маніпулятивного впливу компліментарних висловлювань, що завершують інтеракцію. Це має місце тоді, коли в мовця довгострокові цілі щодо співрозмовника або коли адресат пообіцяв і ще не зробив те, чого домагається від нього адресант. Типовим прикладом таких висловлювань є компліменти-подяки.

До таких компліментарних висловлювань мовець удається тоді, коли співрозмовник висловлює згоду виконати його прохання, або тоді, коли мовець дякує співрозмовнику за виконане, приміром, попередні його заслуги, та має на меті подальшу співпрацю з ним, наприклад: (пан просить наймичку допомогти йому в сердечних справах)

[ЦОКУЛЬ. Так побалакаєш?

МЕЛАШКА. Попробую.

ЦОКУЛЬ.] От моя умниця! (І. Карпенко-Карий) – пор.: "Дякую".

У висловленнях з експліцитно вираженою подякою компліменти часто виконують роль її підстави.

Завершальна позиція в діалозі притаманна також комплінтам-сподіванням. Такі висловлювання часто супроводжують пропозиції, прохання, настанови перед виконанням доручень, наприклад: (Мордвинов надихає Нестора Кукольника на творчість, щоб підірвати славу О.С. Пушкіна) – *Що ж, такі таланти нам потрібні, [– підвівся Мордвинов.] – Схвалюємо, схвалюємо вашу діяльність в саду російської словесності. Сподіваємось, що ці квіти забують і в їхньому буянні зблякнуть деякі інші* (Ю. Мушкетик).

Характерна риса більшості компліментарних мовленнєвих актів – наявність двох ілюктивних сил – схвалення і згоди. Комплімент-згода є скоріше етикетним, ніж інструментальним мовленнєвим актом. Компліментарні

висловлювання згоди зазвичай мають місце під час світського спілкування, але трапляються і в ситуаціях здійснення маніпулятивного впливу, наприклад: (підлеглий хоче налагодити дружні стосунки з новим начальником)

[– *То, може для знайомства ми вип'ємо з вами по бокалу хорошого вина? – запропонував Гольдрінг.*]

– **Вважатиму за честь!** (Ю. Дольд-Михайлик).

Маніпулятивній стратегії позитиву притаманний також такий різновид компліментарних висловлювань, як комплімент-емпатія. Таке компліментарне висловлювання не тільки підвищує значимість співрозмовника, але й позитивно характеризує мовця як людину, здатну на співчуття, і є виявом тактики позитивної самопрезентації, наприклад: (пан залицяється до своєї наймички)

[*ХРОПКО. Дурна ти: за цілий день не настоялась?*] **Усе на ногах: ти ж молоденька, так і ніженьки надірвеш.**

[*ПРИСЯ. Ото, пане, що вигадали?*]

ХРОПКО. А то хіба ні?] **Ти вже занадто упадлива, крутишся цілий день коло тієї роботи <...> Тобі, як по правді, то і наймичкою не пристало бути <...> отакі рученята зовсім не до того** (М. Старицький). Подібну функцію в маніпулятивному дискурсі виконують і компліменти-втішання.

Типові для маніпулятивної стратегії позитиву й компліменти-запрошення, компліменти-пропозиції та компліменти-прохання, наприклад: (Капніст, оберігаючи спокій княжни Варвари, хоче забрати Т.Г. Шевченка в Яготин) – **Ждемо вас, Тарасе Григоровичу, давно і з нетерпінням! Знаємо вашу постійну зайнятість творчими справами й буйну невгомону натуру, та все ж сподіваємось, що ви хоч день-два побудете в нашому осиротілому Яготині** (В. Дарда); (сирітка хоче, щоб її дали їсти)

ФРОСЬКА. Ах, як тут славно пахне! <...> Скільки всього!

[*ТЕКЛЯ. Голодне, бідне! На тобі шматочок!*] (М. Старицький).

Маніпулятивним контекстам притаманні також компліменти-буфери (в Дж. Хомса, Г.С. Булоус – комплімент-"соціальна змазка"(Social Lubricant), що використовуються для пом'якшення відмови, критики чи висунутих адресатові претензій, заборон.

Маніпулятивно спрямований комплімент-буфер здебільшого займає препозицію щодо висловлювань, які маркують відмову чи передають інформацію, неприємну адресату. Речення, якими оформлюються висловлювання-відмови, зазвичай починаються з протиставних сполучників **але, проте, однак, одначе**, частки **тільки**, наприклад: 1) *Він* (начальник. – І.Ш.) *викликає нещасну у кабінет; так і так, мені неприємно, але ми вас попереджали, ви <...> добрий спеціаліст, але це не від мене залежить, одним словом, ви <...> ви звільнені* (С. Процюк); 2) [*Після кінцевого іспиту він* (Генк. – І.Ш.) *офіційно попросив дозволу моїх батьків на одруження. Я думала, що мама відразу підійме сцену. Проте вона зробила невинну, солодку міну:*] – **Дякую за шану. Ви – першорядна партія. Однак одруження – дуже серйозна справа. Звичайно, ви обоє вже дорослі, рішення ваше. Можете й без дозволу** (Г. Черінь); 3) [*Йому* (Салтикову. – І.Ш.) *не хотілося випускати жар-птицю, яка сама влетіла йому в руки*].

– **Виконати будь-яке бажання такої вродливої жінки – це велике щастя <...>. Але шляхи до ставки головнокомандуючого відрізані <...> скрізь турки й татари, вороги наші. Недавно мало не потрапив до них у полон мій фельд'єгер <...> ні, ні, не можу ризикувати вами** (П. Наніїв).

Комплімент-"буфер" не завжди супроводжується експліцитно вираженою відмовою. Її значення може диктуватись контекстом чи ситуацією.

Робочою картотекою зафіксовано поодинокі випадки функціонування компліментів у конфліктному дискурсі, де комплімент виступає засобом розрядження напруженої обстановки чи уникнення конфлікту, наприклад:

[– *У Бринь ми ходили не за кіньми та возами, – перебив його Семен, – а рятували беззахисний народ від свавільників.*

– *Знаю, знаю! – замахав руками Закревський.*] – **То дуже похвально, що вацьпан не забуває про народ. Але й собі ніхто не ворог** (Т. Микитин).

У ролі буфера в маніпулятивній стратегії позитиву часто вживаються компліменти-докори / засудження. Для ситуацій докору, у яких реалізується маніпулятивна стратегія позитиву, характерна така послідовність висловлювань мовця: [компліментарне висловлювання], (а) [висловлювання, що передає неналежний стан речей], наприклад: (учитель хоче підвищити рівень успішності своєї учениці) [– *Ну, що ж, Стародуб, – сказав учитель фізики.*] – **У тебе така мама стахановка, а ти так підкачала** (погано написала контрольну. – І.Ш.) (О. Іваненко); (Василина прагне визволити з-під арешту свого чоловіка) [ВАСИЛИНА: *І ви бога не боїтесь так балакати зо мною?*] **Я жду від вас ради, як од рідного батька, а ви глумитесь надо мною** (І. Карпенко-Карий).

Поодинокими прикладами представлені компліментарні висловлювання, які стоять у постпозиції щодо висловлювань докору чи осуду. Типовою особливістю маніпулятивно спрямованих компліментів, що функціонують у ситуаціях докору, є їх низька категоричність, яку забезпечують лексеми **нібито, наче, начебто, здаватися, видатися**, а також лексико-граматичні структури, що маркують суб'єктивність думки на зразок *Склалось враження*.

Удаючись до докору, мовець може оформлювати компліментарне висловлювання у вигляді демонстрації ходу своїх думок, що мали місце в минулому, наприклад: (селянин хоче пристроїти німецького шпигуна в партизани) – *А ми вас тут, як Христового пришестья, чекали <...> Думали: ви в горі наша надія й розрада. А виходить <...> Кириле, голубчику, та зглянься ж над нещасним чоловіком* (І. Головченко, О. Мусієнко).

Більшість компліментів, що супроводжують або виражають докір, стосуються плану минулого. Проте типовими також є компліменти з дієсловами теперішнього часу та дієслівними формами умовного способу.

У маніпулятивній стратегії позитиву мають місце компліментарні висловлювання-докори у вигляді питання. Питальна форма дозволяє мовцю пом'якшити комунікативний намір, послабити тиск на співрозмовника, робить висловлення ввічливішим, наприклад: (поневолений українець домагається прихильності поета Юсуф-паші) – **Але чи не здається вам, капітане, абсурдною та ситуація, за якої ви, тонка і, безумовно, обдарована людина,**

мусите брати участь у найогиднішому злочині перед людством – у поневоленні людини людиною? Як може поєднатися у вашому серці – серці поета – жорстокість до невільників і любов до птахів? (Ю. Щербак). У складі питального складнопідрядного речення з підрядним умови комплімент розташовується в підрядній частині, тоді як висловлювання, що маркує докір, – у головній.

Компліменти-докори можуть передавати подив, наприклад: (селянин хоче переконати вчителя надати приміщення школи для проведення громадських зібрань без відома сільревізкому) – *Дуже дивуюсь, шановний Федоре Пилиповичу*, [– почав було Кіндрат, як і спочатку, тоном спокійним, виказуючи цим самим абсолютну впевненість в своєму праві лідирувати,] – *що ви, людина освічена й поінформована в сучасному стані подій на Україні, продовжуєте вірити в силу і значення малописьменного солдафона Кузьми Чорного* (А. Іщук). Для компліментів-докорів, що слугують маніфестації подиву чи обурення, типовим є оформлення реченнями питальної чи окличної форми. Такі структури зазвичай містять вигуки, підсилювальні частки, наприклад: *І це кажете ви?!*

Для ситуацій докору, у яких реалізується маніпулятивна стратегія позитиву, характерний супровід компліментарних висловлювань вигуками зневаги (*фі! фе! фу!* і под.) та розчарування (*ех!*).

У структурі висловлювань докору, компліменти часто заміщують позицію прикладки, наприклад: (полонений хоче щоб німецький намісник повірив у поразку фашистів) – *Не розумієте, пане сотнику? Не вірю. Ви, людина освічена і мисляча, давно вже мали б збагнути елементарну істину: гітлерівській коаліції нізащо русичів не здолати* (І. Головченко, О. Мусієнко).

Типовими для ситуацій докору є наявність у структурі компліментів або висловлювань, що їх супроводжують, підсилювальних часток *ж, же*, протиставних сполучників *а, але*, єднального сполучника *і*, а також повтори та синтаксичний паралелізм.

Компліментарні висловлювання, до яких удається мовець у ситуаціях докору, можуть мати відтінок фамільярності. Типовою для них є наявність фразеологізованих елементів, наприклад: (німецький прислужник хоче через пасинка поліція Громова викрити підпільну молодіжну організацію) [– *Дурниці говориш, пане Громов. – Слідчий закрив папку і з досадою вдарив нею об стіл.*] – *Хто-хто, а ти міг би стати справжнім паном.* [А то який з тебе зараз пан? Так собі – шпиндик. Тільки й того, що заздрість з'їдає тебе] (Д. Бедзик).

Комплінтам-докорам притаманні паузи, незакінченість фраз і супровід обірваними конструкціями, наприклад: (слідчий має на меті збір від допитуваного достовірної інформації) – *Е-е, та ви, бачу, не в курсі справи. А чи, може, мені вас перехвалили. Мені сказали, що ви є відважна й прямолінійна людина і "свій парень в доску", з яким легко буде вести справу. А ви, я бачу <...> Гм <...>* (І. Багрянний). Близькими до компліментів-докорів є компліменти-підбурювання та компліменти-під'юджування, що мають місце в маніпулятивній стратегії позитиву. Для них характерні питальна форма, синтаксичний паралелізм, повтори, гетероніміація, а також наявність підсилювальних

часток, наприклад: (шляхтич хоче примусити Інгвара помститися русичам, які його ошукали)

[– *Не кипи. Я завтра скажу князеві – він покарає зухвалих псів.*

– *Як? Ми вже самі не можемо покарати смердючих русів?*] ***Се я чую від тебе? Від героя Інгвара? Від непереможного ярла варягів?*** (В. Босович);

Різновидом компліментів-буферів є компліменти-вибачення та компліменти-виправдання, наприклад: (магістри німецьких орденів хочуть, щоб князь Свидригайло став їх союзником) – ***Вибачайте мені, побожний магістре, – заговорив Анзельмус. – Я вбогий францисканець, то куди мені до ваших розумних, досвідчених голів*** (Ю. Опільський). Подібним до згаданих типів компліментарних висловлювань є комплімент-зменшення провини, наприклад: [*Крім того, вона (Ніна. – І.Ш.) почувала себе трохи винною перед дамою, – адже через неї Валентина Іванівна не могла дослухати її до кінця*].

– ***Яка гарненька у вас донечка – як лялечка! Вилита мама*** (А. Дімаров).

Нечастотністю в маніпулятивних контекстах відзначаються компліменти-відповіді. Вони представлені в робочій картотеці поодинокими прикладами:

1) (оберштурмбанфюрер вербує до свого відділу здібного працівника і хоче домогтись належного виконання роботи)

– *Уявляєте, що робитимете?*

– *Розвідка?*

– ***Вас недаремно навчали в нашій школі*** (Р. Самбук) – пор.: "Так";

2) (професор хоче гармонізувати стосунки зі своєю колегою)

[– *Вам налити вина?*]

– ***З ваших ручок хоч ціаністий калій*** (з усного мовлення) – пор.: "Ви настільки гарна / подобається мені, що заради вас я готовий навіть випити отруту (померти)" = "Так".

Невеликою є кількість компліментів-відмов і компліментів-обіцянок.

Компліменти можуть виступати також засобом переведення розмови в інше русло. Одним із комунікативних прийомів, способів параінформування – натяків, латентних смислів [1, 114-146] є прийом підміни тези, суть якого полягає в тому, що співрозмовник, не бажаючи відповідати на запитання або приховуючи свої думки, висуває іншу тезу, найчастіше – семантично суміжну, цим самим зміщуючи акцент на другорядне або інше.

Прикладів, у яких компліментарні висловлювання постають засобом підміни тези, в робочій картотеці не зафіксовано. Натомість знайдено поодинокі приклади еквівокації – ухильного переводу розмови в інше русло, чи "комунікативного саботажу", при якому попередня репліка ігнорується, а у відповідь уводиться новий зміст ("Я можу з вами розраховатися за товар?" – "Ви що, оголошень не читаєте?" [4]. Такі компліменти виступають знаряддям переключення уваги і часто запобігають конфліктам, наприклад: 1) [*Мирослав Миронович, очевидно, прочитав щось у Любавиному погляді, бо раптом збентежився й поспішив перевести розмову на інше*]:

– *Я чув, як ви граєте. Я працюю викладачем музичної школи, тож з упевненістю можу сказати: при великому бажанні ви могли б стати справжнім віртуозом. У вас усе є: і слух, і техніка, і <...>* (С. Грицюк).

Невелику кількість прикладів уживання компліментарних висловлювань із метою переключення уваги співрозмовника частково можна пояснити тим, що маніпулятивна стратегія позитиву є гармонізуючою, а еквівокація зазвичай має місце в конфліктних ситуаціях, ситуаціях комунікативних невдач, маркує дискомфорт.

За тональною спрямованістю компліменти поділяють на серйозні, награні, фамільярні, грубі, жартівливі та іронічні [3]. У досліджуваній стратегії домінують серйозні компліменти. Приклади жартівливих і фамільярних компліментарних висловлювань є поодинокими. Комплімент-іронія та комплімент-образ маніпулятивній стратегії позитиву не притаманні.

Таким чином, компліментарні висловлювання, вжиті з метою здійснення маніпулятивного впливу, характеризуються прагматичною багатозначністю і можуть виконувати фатичну функцію, функції вітання, привітання, подяки, емпатії, втішання, запрошення, пропозиції, прохання, буфера, відповіді й обіцянки. У подальших студіях ми плануємо дослідити особливості непрямих позитивнооцінних висловлювань, що функціонують в маніпулятивному дискурсі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Жинкин Н.И. Речь как проводник информации: [моногр.] / Н.И. Жинкин. – М.: Наука, 1982. – 157 с.
2. Кокойло Л.О. Компліментарні висловлювання в сучасній англійській мові (структура, семантика, вживання): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.04 "Германські мови" / Л.О. Кокойло; [Київськ. держ. лінгвістичний ун-т]. – К., 1996. – 24 с.
3. Мудрова Е.В. Комплимент как первичный речевой жанр: автореф. дисс. на соискание науч. степени канд. филол. наук: спец. 10.02.01 "Русский язык" / Е.В. Мудрова; Таганрог. гос. пед. ин-т. – Таганрог, 2007. – 27 с.
4. Николаева Т.М. Лингвистическая демагогия / Т.М. Николаева // Прагматика и проблемы интенциональности: [сб. науч. тр.] – М.: ИЯ АН СССР, 1988. – С. 154-165.
5. Приходько А.М. Складносурядне речення в сучасній німецькій мові / А.М. Приходько. – Запоріжжя: ЗДУ, 2002. – 291 с.
6. Серль Дж.Р. Классификация иллокутивных актов / Дж.Р. Серль // Новое в зарубежной лингвистике. – Вып. 17: Теория речевых актов / [под общ. ред. Б.Ю. Городецкого]. – М.: Прогресс, 1986. – С. 170-194.
7. Старикова Е.Н. Проблемы семантического синтаксиса: [на мат. англ. яз.] / Е.Н. Старикова. – К.: Вища школа, 1985. – 124 с.
8. Тарасов Е.Ф. Речевое воздействия как проблема речевого общения / Е.Ф. Тарасов // Речевое воздействие в сфере массовой коммуникации. – К.: Наука, 1990. – С. 3-15.
9. Wolfson N. The Compliment as Social strategy / N. Wolfson, J. Manes // Papers in Linguistics. – 1980. – Vol. 13: Rowley, Mass: Newbery. – № 3. – P. 391-410.

Статья посвящена исследованию прагматической многозначности комплиментарных высказываний – основного жанра манипулятивной стратегии позитива. Выявлены функции комплиментов в манипулятивном дискурсе, устанавливается связь между позицией комплиментарного высказывания в диалоге и его функциями.

Ключевые слова: манипулятивная стратегия позитива, комплиментарные

высказывания, прагматическая многозначность.

The article is devoted to research of pragmatic significance of complimenting utterances as a basic genre of manipulative positive strategy. There are investigated functions of compliments in manipulative discourse; it is discovered relation between position of complimenting utterance in a dialog and functions which it executes.

Key words: manipulative positive strategy, complimenting utterances, pragmatic significance.